

קדמה
התיישבות צעירים

הגדת החירות

קובץ מאמרי חיילים ומפקדים לאור
"מלחמת חרבות ברזל" לליווי ה'הגדה של פסח'

פסח תשפ"ו 2026

אסף וערך: יאיר טיקטין

הקדמה

"פסח! עם שומר במשך אלפי שנים את יום צאתו מבית עבדים... נושאת האומה בליבה את הגעגועים לחופש... מאבות אל בנים, דרך כל הדורות נמסר דבר יציאת מצרים זיכרון אישי, אשר אינו מחוויר ואינו דהה.

"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". אין לך שיא של הכרה היסטורית מרומם מזה... איני יודע יצירה ספרותית יותר מחנכת לתיעוב העבדות ולאהבת החירות כסיפור השעבוד ויציאת מצרים... איזה יצר חירות עמוק טבוע בלב עם שיכול היה באביב ימיו ליצור יצירה גאונית כזאת ולמסור אותה מדור לדור". (ברל כצנלסון)

תושבי קו העימות הגיבורים,

בימים אלו אנחנו כותבים פרק נוסף בסיפור הגדול של עם ישראל.

פרק שמתחיל ביציאת מצרים וממשיך עד ימינו אנו.

אנחנו גאים להיות חוליה נוספת בסיפור הגדול שעובר מדור לדור.

במיוחד בימים אלו שאנחנו ממשיכים ונאבקים על זכותנו ועל חירותינו אנחנו דואגים להוסיף רוח מסיפורי המסורת של יציאת מצרים.

הגדה זו נכתבה ונערכה על ידי יאיר טיקטין, המנהל החינוכי של קדמה, תוך כדי שירות מילואים בעזה. הגדה זו שמכילה קטעי הגות של חיילים ומפקדים היא עדות לחיבור בין העבר לבין הווה וקריאה לעתיד.

זאת גם הזדמנות להוקיר תודה למתנדבים הרבים שמסייעים בגבולות המדינה, ובתוכם גם למתנדבי שנת השירות, כפרי הצעירים וכפרי הסטודנטים של קדמה, והזדמנות להוקיר תודה ענקית לעם, הגיבורים שמיישבים את גבולות המדינה. בזכותכם אנחנו ממשיכים לספר את הסיפור הגדול.

מתוך תפילה לביטחון וחלום,

תקע בשופר גדול לחירותנו!

ליאור קינן
מנכ"ל קדמה

סימני הסדר

קדש ורחץ כרפס יחץ"
מגיד רחצה מוציא מצה
מרור כורך שולחן עורך
צפון ברך הלל נרצה"

כס"א יהודה גכ"ב, אודישין פקמ"ס

קודם כל להקשיב. כמו מה השורה הזו נשמעת?
אולי כמו שירי פלוגה. אפשר לדמיין פלוגת סדיר שואגת את השורות האלה בכניסה
לחדר האוכל בשישי בערב. מעלה את המורל. חייל רוכב על כתפי חייל אחר. מישהו
צועק ואחרים עונים לו כמו הד. זה השער להגדה של פסח, שיר קצר ומחורז, שקל
לזכור אותו ואפשר לשיר אותו, או לצעוק אותו ביחד אם רוצים. להכין את עצמנו
לקראת הכניסה לסעודה ולאירוע כולו. להיכנס כולם יחד.

ואולי זה נשמע כמו קצת שפה צבאית. כמו ראשי תיבות וקיצורים ושפה משותפת
ונדב"ר שמרכיבים כולם יחד משפטים כמו 'הסמל מכיר את החוסר? קח לג קטנה
לרספיה תשלוף משם איזה טקטי שיהיה לך'. מילים שמי שמבין אותן- מבין אותן,
אבל מי שלא - אין לו מושג מה קורה כאן. וכך גם אצלנו - 'קדש' ו'רחץ' הם סימנים
חסרי מובן למי שלא מכיר את הסדר, אבל הם מאוד מובנים למי שמכיר. זו השפה
הפנימית שלנו.

ואולי קצת כמו סד"פ, סדר פעולות; תזכורת לעצמנו מה הנוהל הנכון ומה התרגולת
הנכונה, מה יהיה קודם ומה אחר כך, כדי שהסדר יזרום על מי מנוחות, שלא נשכח
שום דבר ושנגיע בשלום מההתחלה אל הסוף.

ההגדה של פסח מספרת לנו סיפור גדול על עם שיוצא ממצרים. סיפור שהתרחש
לפני אלפי שנים ושנאנחנו כותבים בו בימים אלה ממש עוד פרק היסטורי. סיפור
שראשיתו בכאב ובחוסר אונים, דרכו נעוצה במאבק וביציאה ממצרים, וסופו
בהגעה אל הארץ המובטחת. גם אנחנו, בימים האלה, צועדים בדרך ההיסטורית
הזו. נלחמים למען העם, מגינים על הארץ, ומתפללים יום יום לשלום ולמנוחה.

ההגדה מזכירה לנו שזה לא חדש, הדבר הזה. שהסיפור הוא לא סיפור שלנו בלבד,
אלא סיפור של עם ישראל כולו. היא מזכירה לנו שבסוף הדרך מחכה הארץ, ושבכל
דור ודור קמים עלינו ללותנו. היא מזכירה מה שאנחנו יודעים היטב מחצי השנה
האחרונה - את הכח ואת הרוח, את האמונה ואת אחדות העם. מזכירה, אפילו בראשי
פרקים, איך הדרך אל הניצחון נעוצה באחדות העם - בעמידה יחד, בשפה משותפת,
בהכרה המשותפת איפה התחילה הדרך (ביציאת מצרים, לפני אלפי שנים) ולאן היא
מובילה.

קדש

" וַתֵּן לָנוּ יי אֱ-לֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׂוֹן, אֶת יוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתֵנוּ... מִקֹּדֶשׁ יִשְׂרָאֵל וְחַזְמִנִּים."

סיון אייב יאקובסון

קצינה הסברה מארס האורף וההגא"ר בפיקוד מארס

סבא משה נהג תמיד להזכיר לנו שיהודי צריך שעון. הזמן, הוא מרכיב קריטי בעולמו של האדם היהודי. זהו ההבדל בין העבד שאינו אחראי על הזמן שלו לבין האדם החופשי, שעל אף שיש לו משימות מסוימות במשך היום, יש בכוחו לתעדף ולבחור איך לנהל את הזמן.

לכאורה כשיצאנו ממצרים הפכנו מעבדיו של פרעה לעבדיו של הקב"ה, עסוקים במצוותיו. על כן, דווקא את ההכנות ליציאה ממצרים הקב"ה פותח במצוות קידוש החודש שמעניקה לנו את החירות כעם ישראל, לתעדף ולבחור איך לנהל את הזמן שלנו בעולמו.

המחשבה הזו שבה וחוזרת אליי שוב ושוב במילואים האחרונים. היכולת שלנו לבחור, גם אם אלו בחירות קטנות, איך אנחנו בוחרים לקדש את הזמן שברשותנו לטובת שמירה על עם ישראל, כמו גם לטובת היכולת לבחור להסתכל על כל אדם בישראל בעין טובה, היא החובה וגם הברכה שניתנה לנו מאת ה', "מקדש ישראל והזמנים".

ורחץ

רס"ב יאיר לוטנאן
קצ"ג ממח"א במכס האש ל פיקוד דרום.

'רחיצת' או 'נטילת' ידיים?

בדרך כלל פעולה זו נקראת נטילת ידיים. דווקא בליל הסדר היא נקראת 'ורחץ'. האר"י הקדוש מבאר כי בדרך כלל עיקר הפעולה הוא הרמת הידיים לאחר רחיצתן במים, ולכן הברכה היא 'על נטילת ידיים' ולא על רחיצת ידיים. מהות המצווה על פי הארי היא ליטול, כלומר לקחת ולהרים את הידיים. ובכך לעורר על ידי כך את זהירותנו שהחומריות שבאוכל לא תמשך אותנו למטה, אלא להפך, שאנחנו נזכה להעלות אותו למעלה ולהשתמש בכח שטמון באוכל לטובה.

ליל הסדר מתרחש במציאות גבוהה מאוד. בליל הסדר אנחנו בני מלכים ממש. מאכלינו בלילה זה, ובמיוחד המצות, כל כך זכים ומדויקים שאין חשש שימשכו אותנו למטה- להפך, הם עצמם מרוממים אותנו. גם אנחנו בעצמנו במעלה כל כך גבוהה שכל שנאכל בלילה זה הוא עבודת ה' ממש.

לכן בלילה זה הדגש הוא על הרחיצה עצמה. אנחנו עצמנו כבר "נטולים", אבינו נְטָלְנו ממיצרי המציאות החומרית, וזכינו לפרוק את פרעה המכביד על ערפינו, ולהישיר מבטינו אל אבינו כבנים ממש. לכן הלילה המצווה נקראת "רחיצה". עניינם של המים להחזיר את האדם לנקודת הלידה - אל ההתחלה.

בלחימה אנחנו במציאות דומה ל'ליל הסדר'.

אנחנו עולים ממציאותנו הפרטית וחיים לשם שמיים, תוך סיכון מציאותינו הגשמית. אנחנו עולים מעל האינסטינקטים האישיים החייתיים וההישרדותיים, ומתורוממים למציאות חיים כלל ישראלית, של נתינת החיים עצמם לקדש שם שמיים. שיא של עבודת ה' ואהבת ישראל.

ובכל זאת בבואנו למלחמה ובצאתנו ממנה, נכון לדייק את כוונותינו לשם שמיים. לרחוץ את עצמינו מהכעס הפחד והאכזריות, ולדייק את נפשנו לעשות את כל מעשינו בנקיות לשם שמיים.

כרפס

ידידיה, מילואימניק
ג'תש"ס, 630, 86מ"ר דלומית 88ג.

מדוע אוכלים כרפס? שני טעמים...

טעם אחד- הוא רומז לעבדות במצרים, בהיפוך אותיות- ס' פרך- זה מרמז על 60 ריבוא, המניין של ישראל ב מצרים, שעבדו בפרך.

טעם שני- שהרי אנו בני מלכים, ובליל הסדר אנחנו מקיימים את נימוסי המלוכה, ודרכם של מלכים להתחיל את הסעודה בירק לפתוח את התאבון.

שתי תחושות סותרות צריכות להיות בנו בעת אכילת הכרפס - העבדות והמלכות.

גם במלחמה שלנו, שתי תחושות סותרות היכו בנו ללא הרף- הכאב העצום, החוסר אונים, שאחינו נטבחו ונלקחו כבני ערובה, ומאידיך, שמחה של גבורה, ניצחון ועוצמה. איזו תחושה נכונה יותר? על מה צריך לשים יותר דגש? או אולי צריך לשלב את שניהם איכשהו?

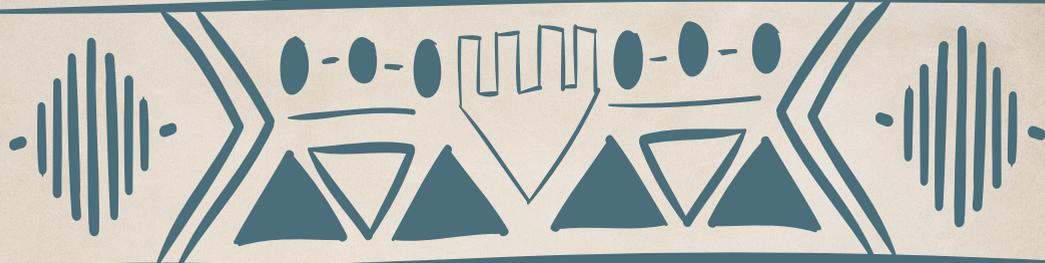
ביהדות תחושות שונות לא סותרות אחת את השנייה, אלא היא מבקשת שנקייה את שתייהן יחד, במלוא עוצמתן. ונצמח משתייהן.

יראה ואהבה, אמת ושלום, מזרח ומערב, ימין ושמאל, וכן, גם כאב ושמחה.

נטעם בכרפס את מלח הזיעה והדמעות של הקושי, נטעם בו טעם של שולחן מלכים. נבין שללא העבדות לא היינו זוכים למלכות.

בימים ההם בזמן הזה, נכאב את כאב השכול וחוסר האונים, את הכיסא הריק, את סבל החטופים, ונשמח שמחה גדולה על העם שלנו, על הגיבורים שבנו. נבין שללא הכאב לא היינו זוכים לניצחון.

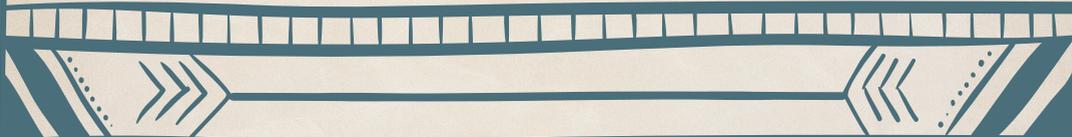
ניצחון לא רק של מלחמה, אלא של המנצח בתזמורת המשלבת כלים שונים להרמוניה מנצחת!

יחץ

ידידות, אילואיחיק
לכד 630, אטמ"ר דלואיח אטג

יחץ- חוצים את המצה, את החצי הקטן תיכף נאכל ואת החצי הגדול מסתירים. חצי קטן אוכלים בהתחלה, מתוך רעב, כְּעֵנִיִּים, זהו 'לחם העוני' שאכלו אבותינו במצרים. מתוך הכרת הטוב על שהוציא אותנו משם. החצי הגדול נמצא בהסתר, מתחבא מאיתנו... איננו יודעים מה עלה בגורלו, אך אנו יודעים שאת החצי הזה (הגדול), אוכלים בסוף - לשובע. זהו 'לחם עוני'- שעונים עליו דברים הרבה. אחרי שמספרים עליו את כל הטובות שעשה עימנו האל ממצרים, דרך כל הגלויות והאסונות, ועד עתה. אנחנו מברכים 'ברוך הטוב והמטיב'. 'הטוב' - על הדברים הטובים שעשה עימנו הָשֵׁם. 'והמטיב' - על דברים רעים שבעתיד יתבררו לנו שהיו לטובה. טובות רבות עשה עימנו האל בחצי שנה האחרונה, ואנו מאמינים באמונה גדולה שגם ההסתר פנים שחוינו, אינו אלא טוב הצפון לעתיד, טוב גדול עוד יותר, ונזכור לברך ולהלל עליו.

מגיד

סבן (במיל) כהאי זכונסטיין
יאנג, הניז

חכמים אומרים שאם צריך לסכם את פסח- מספיק להגיד 'פסח', 'מצה' ו'מרור'. העניין הוא במוטיב המגיד. במשך אלפי שנים יהודים מורשיים לדורות אחריהם את היכולת לספר סיפור, לא סיפור מנותק, אלא סיפור בהתהוות. הספציאליטה היהודי מתמחה בהעברה תורשתית, אלפי סיפורים, רגעים מכוננים; מנהיגים ומנהיגות דגולים ברגעים אנושיים, ורגעים אנושיים שהופכים לפרקים בהיסטוריה שלנו. את הקולקטיב מרכיבים הרבה פרטים. כל פרט הוא סיפור. שנים לאחר מכן אנחנו מספרים את נרטיב האומה שהרכיבו הפרטים. השנה התחושה שאנחנו טווים את החולייה הבאה בסיפור היהודי, חזקה במיוחד ומורגשת בעצמות ובוורידים. את הרגע הזה אנחנו מייצרים עכשיו. ללמוד את אין-ספור סיפורי הגבורה במלחמה עוד ייקח לנו זמן. אנחנו עוד במרירות העצומה, אך יש לנו חוב מוסרי, לספר סיפור של אומה, כי במותם ובחייהם הם מצווים לנו את החיים. ההגדה המסורתית התעוררה משנת חורף ארוכה. טקסטים נושנים כמו: "בְּכָל דּוֹר וְדוֹר תִּיב אָדָם לְרֵאוֹת אֶת עֲצוֹמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא..." ו-"בְּעִבּוֹר זֶה עֲשֵׂה יְיָ לִי..." - נקראים בזמן הווה. הסיפור של העם שלנו הוא בהווה מתמשך. זהו זיכרון לדורות. בימים ההם בזמן הזה, שותפים אנו לזיכרון עולם.

רס"ן (במיל) יאיר טיקטין
מפקד מחלק הפינוי, לזכר 79 גיבנה 14.

אם נשאל אדם מן הישוב מה הסמל של מצרים, אני מניח שרוב האנשים יזכירו את הפירמידות המרשימות או אולי את פסל הספינקס או את האובליסקים המצריים. אבל מה הייתה המטרה של הפירמידות? בבסיס הפירמידה נמצא קבר של אחד הפרעונים, הפירמידות הן ניסיון אנושי לגעת בנצח. ניסיון של האדם בן התמותה להשאיר חותם בנצח, שגם 5,000 שנה אחריו בני אדם ירגישו קטנים מולו.

הרב אברהם יהושע השל, בספרו המפורסם על השבת, כותב שהשבת היא "מקדש הזמן" ומנגיד בין מקדשי האבן לבין מקדשי הזמן. גם עם ישראל מנסה לגעת בנצח. אבל במקום לבנות מקדשים מאבן הוא בונה מקדשים ברוח, במקום פסלי ענק הוא בונה מסורת שעוברת מדור לדור.

העובדה שסיפור ליל הסדר עובר מדור לדור כבר למעלה מ-3,000 שנה, העובדה שההגדה של פסח היא טקסט בן אלפיים שנה (ההגדה נמצאת בשינויים מסוימים כבר במשנה במסכת פסחים) היא דבר מדהים. בעוד קתדרלות יכולות להישרף ולהתמוטט, מקדש הזמן ממשיך להתקיים מדור לדור. מרוץ שליחים מאב לבן ומאם לבת כאשר כל אחד הוא עוד חוליה בשרשרת.

מרוץ שבו אנחנו מעבירים את "הסיפור הגדול" לדור הבא, ולצד זה אנחנו גם מנסים למצוא את הרלוונטיות לדור שלנו. כפי שכתב ביאליק "חוגו את חגיכם אך חדשו בהם דבר מה". בימים אלו של מלחמת חרבות ברזל אנחנו כותבים פרק נוסף בסיפור הגדול של עם ישראל. ואני מאחל לכולנו שנזכה גם להעביר את הסיפור מדור לדור וגם לחדש בו בכל שנה ושנה

"בבהילו יצאנו מצרים.."

רס"ן צ'ינת כהן

רא"צ גא"ר וטיב"א (טיבו) ויו"ר אילוף דגיות) ככנולת הנצאית

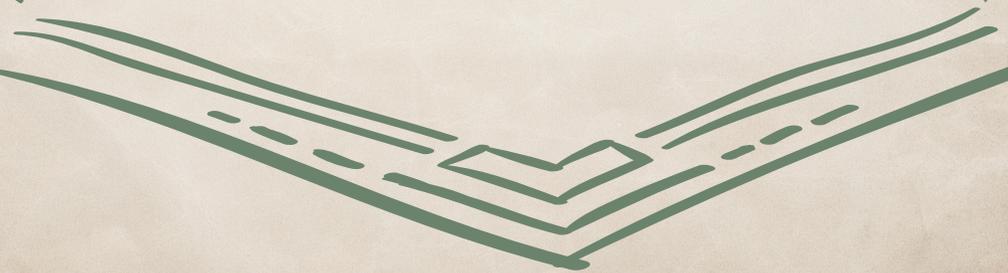
בצהרי שמחת תורה, תוך שעות ספורות כל הבסיס התחיל להתמלא בחיילים. כביש הגישה לבסיס היה פקוק ומכל עבר זרמו עוד ועוד מילואימניקים כל אחד עזב בבהילות את משפחתו והצטרף למערכה.

"בבהילו יצאנו מ מצרים..." זהו קטע המובא בנוסח ההגדה של קהילות צפון אפריקה. נהוג לומר אותו תוך כדי סיבוב קערת הסדר מעל ראשו/ ראשה של כל משתתף/ת בסדר.

ובכן, מה לי, הקיבוצניקית האשכנזיה' עם קטע זה? מדוע בחרתי דווקא בול ובכן, הקטע הזה הוא חלק מקיבוץ הגלויות האישי שלנו. פגשתי בו לראשונה לאחר נישואי בשולחן הסדר של בעלי. אני זוכרת שבהתחלה המנהג היה לי תמוה ומוזר, והתייחסתי אליו בבדיחות הדעת. אולם, עם השנים, דווקא הקטע הזה הפך להיות משמעותי מאד עבורי.

בליל הסדר ישנה חוויה משותפת חזקה מאד. הדגש הוא על ה'ביחד', על המשפחתיות וכלליות האומה. מנהג זה נותן דווקא מקום לפרט בתוך הכלל - הוא מוכיח כי יש חשיבות לתחושה של כל אחד מהפרטים ולחוויה של הפרט כאילו הוא עצמו יצא ממצרים. פתאום, למשך מספר שניות, כל שולחן הסדר מסתכל רק עליך, ורואים אותך! אתה מיוחד! אתה פרט שהוא חלק מכלל גדול ושלם יותר. החוויה האישית שעובר היחיד מאפשרת לו לחוש את תחושת השייכות, להרגיש שהוא חלק ומשמעותי.

כך אנו בצבא. פרטים שמהווים את השלם הגדול. אי אפשר לו לכלל להיות בלי הפרטים, והפרט אינו שלם ללא הכלל. אמירה זו, שנכונה תמיד, הודגשה שבעתיים בעיתות המלחמה. לכל אחד יש חלק חשוב במערכה הגדולה, מי בשדה הקרב, ומי בעורף הצבאי. אנו, הנשים, לקחנו חלק בכלל החזיתות, וגם בשדה, החשוב לא פחות, של חיזוק הרוח. כמו מרים, אנו לוקחות איתנו את התופים ביציאה מ מצרים, כי אנו יודעות ובטוחות שהים יחצה ונוכל לעבור בו בבטחה.

כחי שוולף

עלה מארצות הנריה 2005, מלכת לאום בטויה 55, ג'דו 71. עמאת גורה הג'דו
אם ככר ענה, וכוהמק המלמה עעגת אן יונס.

יציאת מצרים התאפיינה בבהלה -- חיפזון המעורב בחוסר-ודאות ופחד מהבלתי נודע. את הבהלה הזו הרגשנו גם אנו ברגע שהוקפצו בשביעי לאוקטובר. כמו אבותינו במצרים, ברגע אחד השארנו את הכל מאחור ויצאנו לקראת עתיד לא ברור. רצתי הביתה מבית הכנסת, חיבקתי את אשתי, בירכתי את ילדיי - ובלי שהיה לי זמן לחשוב או להפנים: בבהילו יצאתי למלחמה.

מדרשי חז"ל מתארים את הפילוג שהיה בעם בעת שיעבוד מצרים. נראה שדווקא הבהלה של יציאת מצרים היא זו שמוטטה את המחיצות והביאה לאחדות למען היעד המשותף. אין צורך להכביר במילים לגבי המחלוקת ופירוד שהיו במדינת ישראל לפני השביעי באוקטובר, אך גם במחלקה שלי- המגובשת למדי- מתקיימת שבטיות ניכרת. במחלקה יש אשכנזים, מזרחים, ויוצאי אתיופיה; דתיים, דת"שים, מסורתיים וחילוניים; סטרייטים ולהט"בים; שמאלנים וימנים. אך כל זה נמחק בבהלה שאחזה בנו בבוקר של שמחת תורה. תוך מספר שעות מצאנו את עצמנו בכפר עזה בקרב נגד מחבלי החמאס, נגד המשחית אשר בא אל בתינו. המטרה המשותפת שלנו הייתה חשובה יותר מכל עמדה פוליטית או אידיאולוגיה אישית: להילחם נגד הקמים עלינו לכלותנו ולהציל מידם את מי שעדיין יכולנו-- גם כאשר נדמה היה כי אין בית אשר אין שם מת. לימים, אחרי שכבר יצאנו מן הבהלה, אותה אחדות שהיא יצרה המשיכה ללוות אותנו והיא הייתה מקור הכוח שלנו בהמשך הלחימה בתוך רצועת עזה. היא זו שהחזיקה אותי גם ברגעים הכי קשים.

”הָא לְחַמָּא עֲנִיָּא דִּי אָכְלוּ אֲבַהְתָּנָא בְּאַרְעָא דְמַצְרַיִם.
כָּל דַּכְפִּין יִיתִי וַיִּיכַל, כָּל דְצָרִיךְ יִיתִי וַיִּפְסַח.
הִשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל. הִשְׁתָּא עֲבַדִּי,
לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין.”

רס"ר (כחול) אצרוהי סג'ו
סמ"ק"ל סוללה א', ג'זג 439 ל' גיל והמנחם.

עודד הצליח הפעם לסדר אותי. גם הלילה התכוונתי להניח לו לישון, ולשמור ברצף גם את השמירה שלו. אבל למוד ניסיון מלילות קודמים הוא החליט להתחכם לי ולשים שעון מעורר. "מה העניין בעצם", הוא שואל, כשאני מוסר לו את מכשיר הקשר בפנים מאוכזבות, "גם אני יכול לשמור. אני בסדר". "אני יודע שאתה יכול לשמור", אני עונה, "רציתי רק לבדוק אם אני יכול עדיין לוותר".

יש סכנה גדולה, כשנתלשים מהבית אל השטח, לפתח תודעה אנוכית של הישרדות. לקפוץ את האגרוף על כל פיסת מזון או פריט ציוד; לאגור שעות שינה ויציאות עד להתפקע. לכן הנתונה והשיתוף במלחמה הם לא חסד, הם צורך. "כל דכפין ייתי וייכול" זאת ההצהרה הכי דרמטית בכל ההגדה של פסח. רגע אחרי שאנחנו מכירים בסיטואציה של העוני, ונכנסים לדמות בניסיון סימלי לשמור קצת לחם למחר, אנחנו מתחייבים שהקושי לא יסגור אלא יפתח אותנו. שגם את לחם צערנו נחלוק עם אחרים. וזה הרגע שבו מוכרע אחת ולתמיד שגם אם השנה אנחנו 'עבדי', לשנה הבאה נהיה בני חורין. כשאני קם למחרת בבוקר אני רואה שעודד עדיין ער. מתברר שהוא נשאר לשמור גם את השמירה של פרידמן.

"עֲבָדִים הַיִּינָן לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם"

רס"ן (במחיל) אהרן פרי
קדמית 188'68. (מחיל הספר "מדרש ישראלי")

יש קטע כזה של פוסטים מגניבים לפסח, עם שירים מודרניים או טקסטים מרגשים שמסבירים שבעצם כולנו עבדים למשהו. בכלל, בשנים האחרונות אנחנו עושים תרגילי מחשבה מתוחכמים מאוד כדי להתחבר לקטע הזה של 'עבדות'. עבדות לסלולרי, עבדות לעבודה, עבדות לטלוויזיה...

זה נחמד ואפילו נכון וחשוב. אבל עד לא מזמן, כשישבו יהודים בליל הסדר ודיברו על עבדות, הם התכוונו לזה באמת. זו הרי הייתה המציאות היומיומית שלהם. זרוקים באיזה חור באירופה, אפריקה או אסיה, כורעים תחת שלטון זר שבדרך כלל מתעלל בהם באופן כזה או אחר, ומתפללים לירושלים ששולטים בה בריטים, טורקים או צלבנים. כשיש איום של פוגרום, גירוש או שואה בחוץ, אתה לא חושב על עבדות לפלאפון. אבל איכשהו, בתוך הסיטואציה המדכאת הזו, של אלפיים שנות גלות, הצליחו היהודים ליצור לעצמם איבוד של חירות.

היום, לערב אחד, אנחנו בני חורין. היום אנחנו חיים בסרט. נסב על כריות, נשתה ארבע כוסות, נשיר הלל ונשחק ב'נדמה לי'. הצגה אחת גדולה, בניגוד גמור למציאות האמיתית. זה אולי נראה הזוי, אבל עם שרוצה להיות פעם אדון לעצמו, חייב לשמר תודעה של חירות. הציונות קמה כי היא תמיד נשמרה בתודעה. בימים הקשים ביותר ידענו לעצור פעם בשנה ולהיות, רק בכאילו, בני חורין. זהו כוחו של זיכרון, הוא מייצר תקווה. ליל הסדר מספר סיפור של עבדות שהפכה לחירות גמורה, ורק משפט אחד קטן בהגדה מסגיר את העובדה שזה לא המצב האמיתי עכשיו: "השתא הכא, לשנה הבאה בישראל, השתא עבדי לשנה הבאה בני חורין" - השנה כאן, לשנה הבאה בישראל, השנה עבדים, לשנה הבאה בני חורין!

ההצגה נגמרת, המסך יורד וחוזרים למציאות העגומה, עם תקווה שבשנה הבאה יהיה יותר טוב. כל כך הרבה שנים, כל כך הרבה לילות סדר עצובים, עם קושיות גדולות וכואבות שמרחפות באוויר. אז אל מול הפסח של העבדות האמיתית - ברור שאנחנו מעדיפים את זה של משחקי המחשבה החביבים על עבדות לג'אנק פוד, והתמכרות לסדרות טלוויזיה וקניית בגדים. אבל רגע לפני ימי השואה והזיכרון, בואו נעריך את זה שיש לנו עצמאות. לא שנה הבאה - היום.

יש אמנם עוד הרבה בעיות, אבל אנחנו בני חורין. בשבעה באוקטובר קיבלנו תזכורת נוראה, עד כמה זה לא מובן מאליו.

”אמר אלעזר בן עזריה: ”הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי
שְׁתֵּאמֵר יציאת מצרים בלילות, עד שִׁדְרָשָׁה בן זומא: שְׁנֵאמֵר
”למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים, כל ימי חייך” (דברים
טז ג): ”ימי חייך” - הַיָּמִים, ”כל ימי חייך” - הַלַּיְלֹת.”

כ"ט יואז זלון
יובל המג"ל למג"ק אגה.

הרי אני בן 22 שנה ולא זכיתי לומר יציאת מצרים בלילות, עד שבא יום ענן וערפל והעבירני
מן היום ללילה ומן הלילה ליום זה ארבעה ירחים ואף יותר. החושך סובב והתחושה תחושת
שיעבוד, אחינו ואחיותנו בית ישראל נתונים בשביה ובצרה ביד צר ואנו משועבדים עימם
לרצונו של שוביים כי חייהם מופקדים בידנו, ואני?
אני יושב במכלול ועובד, רוצה לעזור, רוצה לנצח רוצה להחזיר שבויים ועקורים לביתם,
רוצה להסיר את האיום מישראל, רוצה לצאת ממצרים!
נאמר: ”למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך” ודרש בן זומא ימי חייך הימים
כל ימי חייך הלילות- ואני במהלך העבודה במשמרות היום או הלילה, מנסה לקיים, מנסה
לזכור, לזכור את חבריי ליחידה שנפלו באותו יום, לזכור את חברי ליחידה הנתונים בשבי,
לזכור את היופי והטוב במדינתנו, לזכור שאפשר לצאת ממצרים.
לזכור שבסוף השעבוד יכולה להיות גאולה...
”וחכמים אומרים: ימי חייך העולם הזה, כל ימי חייך להביא לימות המשיח.”

"פִּנְגֵד אַרְבַּעַה בְּנִים דְּבָרָה תוֹרָה:
אָחַד חָכֵם,
וְאָחַד רִשֵׁעַ,
וְאָחַד תָּם,
וְאָחַד שְׂאִינוּ יוֹדַע לְשִׂאוֹל."

רס"ן אלוואר דאר "3213 ק"
קאז"ח גרוד טנקים מילואים, אטיבה 679 גרוד 8112.
ג"ב אטיבה 9, הר דאר. אמילא האמאנה ולדיין אל סארכני.

גבול לבנון, הר דוב, המחנה הגדודי מורכב מאוהלים קטנים בגשם, מאחורי ובין קו המוצבים - צוותי קרב מחלקתיים של חי"ר וטנקים. אגרופים המוכנים להלום בחיזבאללה אם רק יעז לנצל הזדמנות וינסה לפגוע בארץ ישראל היקרה שלנו. לכולנו ברורה התכלית. אין ספקות. בכל חבורה נראה שמתקיימות חברותות קטנות, שיח בין אנשים, בניס שונים, שונים אך מגובשים תחת המחנה שיצרה המלחמה.

מדוע סדר השיח בהגדה הוא חכם, רשע, תם ושאינו יודע לשאול? לכאורה חכם הוא המדרגה הגבוהה ולאחריה התם שהוא הגון וישר. שאינו יודע לשאול הוא ריק וחסר התעוררות, אך לפחות אין בו שלילה... תירץ האר"י ז"ל שהבנים מסודרים לפי חברותות. החכם הוא היחיד שמסוגל לשיח עם הרשע מבלי שהוא יינזק. זאת לעומת זה שאינו יודע לשאול, שדי לו באורו של התם.

כך גם החברותות באוהלים הקטנים, לכל דובר תפקיד, לכל מילה חשיבות וכל אחד בא לתקן ולהיתקן. וכך בהר דוב, בגשם, עם כלי משחית לצידנו ותחת תכלית המחנה הצלחנו לשבת בצוותא, לשיח, לתקן ולערוג לייעודנו המשותף.

סאי"ל (במיל"ל) ג'יא בן סלצ'ון
מגן 9207, במטביה 16, מטביה הירוקים

כנגד ארבעה בנים דיברה תורה, וכנגד ארבעה שסעים עמדנו אנחנו מאז השביעי באוקטובר.

השביעי באוקטובר תפס את החברה הישראלית כשהיא מצוייה במספר חזיתות חברתיות, ובכמה אתגרים שלהבנתי לא חווינו לפני כן. גיוס החירום המלא והפעולה הבלתי מתפשרת שלאחריה, הפכה לפתרון וריפוי של כל אחת מהמורכבויות והאתגרים של החברה הישראלית עד אותה נקודת זמן.

השסע בחברה הישראלית, הקיטוב, החלוקה לשבטים שמתבצרים בעניינים שלהם, נענו בריכוז מתוזמר הכי מגוון שקיים באותו מקום ובאותה נקודת זמן. אזרחים מכל הקשת הפוליטית, מכל העדות, מכל השבטים, מכל פינות הארץ וממרכזה. אזרחים שהגיעו עם המכוניות שלהם והפכו בין לילה ללוחמים וחיילים עם משימה אחת. שאיפה ואחדות המשותפת לאנשים שבאים להגן על העם והארץ שלהם.

אתגר חברתי נוסף הקיים בחברה האנושית כולה היא יחידנות, פרטיות, תועלתנות אישית, החומות המבודדות את האדם מרעהו. מגמה שמפרקת קהילות, חברויות, משפחות, ובסוף מפוררת חברה. אל מול המגמה הזו נעמדו הלוחמים ועצרו בגופם, עם משפחותיהם בגבם ויצרו מגמה הפוכה - מגמה של שותפות גורל, ערבות הדדית וראיית הכלל כמשהו שיש לחזקו כדי שהפרט יוכל לחיות בבטחה. העורף הישראלי לא איחר והוכיח לנו את הערבות ההדדית הגלומה בו. אנחנו בחזית, בעורפנו מתקיים מערך שלם של תמיכה. העם מתנהל כמכונה משומנת שכל חלק עם שותפים רבים. לוחמי המילואים התייצבו מיד, לא שאלו האם ולא שאלו למה, אם כבר שאלו לאן, מתי ומה עוד צריך לעשות.

האתגר האחרון שארצה לציין הוא האתגר של הזהות הקולקטיבית שלנו והקשר שלנו לאדמת ארץ ישראל. בעידן פוסטמודרני מהיר של החלפת זהויות ונטישת מורשות, נתקל היהודי המודרני לעתים בטשטוש החיבור לשרשרת הדורות של עמנו, וביתר שאת נתקל בבלבול ביחס לקשר שלנו ושל אבותינו לפיסת הארץ הזו. אחרי חודשים של לחימה באויב שקם לכלותינו על אדמתנו, התחברנו לשרשרת לוחמים לפנינו אלפי שנים אחורה, לעם ולארץ.

לא נרצה לחיות על חרבנו ונאחל לילדינו לחיות בנחת ובשגשוג, אבל האחדות ששטפה אותנו בגלל שאנחנו יהודים שחיים על אדמת ארץ ישראל, המחישה לנו וחיידה לי ולרבים את זהותנו, את הכח שלנו ואת המורשת שלנו. אני גאה להיות חייל שממשיך את שרשרת דורות המגנים על העם היהודי.

"אֶחָד תָּם..."

ארכי סולברמן
אוגוסט 2014

בעולמינו אנשים פחות שואפים להיות תמים. בהרבה מההגדות של פסח של פעם התם מצטייר כבן טיפוס. אמנם, לפי השיר של נתן אלתרמן 'אחד תם' הוא מופיע כאחת הדמויות החשובות ביותר. לפי אלתרמן, בתקופה של יציאת מצרים רוב עם ישראל כבר התרגל לניסים יום יומיים. לעומת התופעה הזאת, התם הוא זה שנשאר נדהם לאורך כל ההתרחשויות. הוא נשאר תמים והוא חיווה את זה מחדש כל פעם.

לאחר המאורעות של שמחת תורה ובמשך ימי המלחמה אנו מבחינים עד כמה התרגלנו למציאות של ניסים יום יום - לשגשוג כלכלי, ולחיים נוחים. מעטים מאוד האנשים שמרו על התמימות והכירו בגודל הנס של יהודים החיים בארצנו. בין החיילים בחזית ובין המשפחות בעורף, כולנו עדים להתעוררות גדולה וגם מודים על הזכות לחיות יום יום בארץ ישראל.

חובה עלינו להתחבר לדמות של התם, ולהתפעם מהמציאות הניסית ולהודות לקדוש ברוך הוא.

”מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו”

סבן זראון 2023
רננה יאסי'פ

”מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו המקום לעבדתו”
מתי קרה המהפך הזה?

התשובה המפתיעה היא - בשנת 2023.

פרט ידוע ופיקנטי הוא, שאם מחשבים בדיוק את השנים מהולדת אדם הראשון ועד אברהם אבינו, מגלים שאברהם נולד בשנת 1948 לבריאת העולם.

אם כן, כאשר אברהם קיבלת את הציווי ”לך לך”, כאשר הוא היה בן 75, השנה הייתה שנת 2023 לבריאת העולם.

יושע בן נון מתאר את המהפך הזה בנאום שלו, שאנחנו מצטטים בהגדה: ”ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולך אותו בכל ארץ כנען”. אבל זה לא הדבר היחיד שקרה ב-2023. באותה שנה ה' כרת עם אברהם ברית. באותה שנה אברהם יצא למלחמת חורמה נגד ארבעה מלכים, על מנת להשיב את החטופים.

חלפו 3760 שנה מאז, והנה הרגשתי שוב את תחושת ה”לך לך”. עוזבים את הבית, מתגייסים למילואים, ופוגשים עוד ועוד אנשים חיילים וחיילות עם אותה התחושה.

את רוח ההתגייסות הרגשתי בכל מקום. בתוקף תפקידי עברתי תוך שעות מ”מעמקי”

בני ברק אל תוך קיבוץ של השומר הצעיר, וכולם כולם התגייסו, תמכו ונתנו.

אחרי התחושות הקשות של תחילת המלחמה, זו הייתה תחושה מדהימה של

”ועכשיו קרבנו המקום לעבדתו”.

וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנֶּהָר
וְאוֹלַךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן...”

כִּס"ן (צמח"ל) שְׁמֵאוֹן אֶל
מִקְדָּה תְּלוּכָה מְטִיבָה 551.

יושב עם חבר שנכנס לנטרל מסגד ממנו ירו על כוחותינו ושואל אותו מאיפה הכוחות, והוא לוקח אותי אחורה בזמן לתחילת הסיפור של כולנו...

פתיחת סיפור היציאה ממצרים מתחיל הרבה לפני ה"מצרים" שאנחנו פוגשים בדורנו. הוא מתחיל בסיפור המודל עליו גדל אברהם - בבית אביו תרח עובד האלילים. בית שְׁמֵאוֹן/ש מצב קיים בעצם העבודה לפסל סטטי, שלא דורש ממני או מעצמו כל שינוי. ואברהם, שיוצא אל העבר השני בניגוד לכל העולם, ומחליט שכדי לבנות עם צריך להתחיל בתנועה. ולא בכדי, המפגש הראשון שלו עם הציווי האלוהי הוא "לך לך" - הוא מבין שכדי להיות אבי האומה הוא צריך לצאת ולהתחיל תנועה של עם: "וְאָקַח אֶת אֲבִיכֶם אֶת אַבְרָהָם מֵעֵבֶר הַנֶּהָר וְאוֹלַךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן" (יהושע כד, ג). אברהם מתווה לנו דרך, יוצא מאזור הנוחות ומוסר את כל כולו למען בניית מציאות טובה ונכונה יותר.

אותו חבר נפצע ממתען שהוטמן בתוך מסגד בבית חנון, מקום בו העזתים משתמשים בשם אלוהים (עבודה זרה) ככלי לשימור עוני וקיבעון של שנאה - פיר עמוק של הרס וחורבן ממנו יוצאים מחבלים ומטענים. חפ"ק המ"פ נכנס על מנת לטהר את הרוע ואז הופעל עליהם מטען רב עוצמה. מאותו רגע חברי אינו זוכר דבר למעט החילוץ במסוק. והוא, קטוע רגליים אך עם נשמה של מנהיג, מספר את הסיפור של כולנו, זוכר מאיפה הוא בא ולמה הוא כאן, ומבקש ממנו ההולכים - אל תעצרו, תמשיכו את הלחימה ואת הדרך, כי המטרה מוצדקת מאין כמוה. מזכיר לכולנו שאין לנו את הפריבילגיה להיות סטטיים, וכמו אברהם אבינו, מבקש הוא שנמשיך ללכת בדרך, ונאמין בה. סיפור ההגדה של כולנו מתחיל בגבורה של ההולכים בדרך ומאמינים כי צודקת היא, מאז ראשית דרכנו כעם ועד דורנו זה.

"וְהִיא שְׁעֵמֶדָה לְאַבוֹתֵינוּ וְלָנוּ! שְׁלֵא אֶחָד בְּלֶבֶד עָמַד עָלֵינוּ
לְכַלּוֹתֵנוּ, אֶלֶּא שְׁבָבֵל דּוֹר וְדוֹר עוֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ,
וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ מִיָּדָם."

רס"ן (במיל) אלף ע"ב
551

השאלה שנשאלת מי זאת שעמדה לנו בכל דור ודור?
מרבית הפרשנויות מייחסות את הפסוק לאותה הבטחה לאברהם אבינו בברית בין
הבתרים שעמדה לנו או להבטחה שהבטיח הקב"ה לישראל לפני שיצאו ממצרים.
ואולי יש כאן קריאה והזדמנות ליושבים סביב השולחן לשאול את עצמם מה הם
הכוחות, האמונות והערכים העומדים לנו בעת צרה בחיינו האישיים והלאומיים גם
היום?

במהלך הלחימה שזכיתי להשתתף בה בצפון רצועת עזה הייתה ניכרת עליונותנו
המקצועית על האויב וכוחו של צה"ל הפועל בשיא עוצמתו בקרב המשולב: חי"ר,
הנדסה, טנקים, תותחנים וכו"א.

אבל כל לוחם שהשתתף במערכה יכול להעיד שיותר מהכל מה שעמדה לנו היא רוח
הלחימה, הרעות, והאמונה בצדקת הדרך וזה דבר החוזר על עצמו בכל דור ודור גם
במלחמות ישראל.

היטיב לתאר רא"ל יצחק רבין בטקס קבלת דוקטור לשם כבוד לאחר מלחמת ששת
הימים והמילים יפות גם למלחמת חרבות ברזל:

"...התעלותם של לוחמינו לא בזכות הברזל באה אלא בזכות התודעה של שליחות
עליונה, של הכרה בצדקת ענייננו, של אהבה עמוקה למולדת ושל זה במחיר חייהם,
זכותו של עם ישראל לחיות את חייו במדינתו בשלום ובשלווה, כעם חופשי ועצמאי..."

”אַרְמֵי אֲבֹד אָבִי, וַיִּרְדּוּ מִצְרַיִמָּה וַיִּגְרּוּ שָׁם בְּמַתֵּי מְעַט,
וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וְרָב

כִּס"ו (במיל) יאיר טיקטין
מפקד פג"ן זכור 79 אטיבה 14.

המקור של פסוקי "ארמי עובד אבי" הוא בפרשת 'מקרא ביכורים' שבספר דברים. עובד האדמה המביא את פירותיו הראשונים למקדש מצווה להזכיר לפני המזבח את סיפורו של עם ישראל. במספר מצומצם של פסוקים מכווץ כל סיפורו של העם היהודי - מלידתו של אברהם בעבר הנהר ועד הכניסה אל ארץ כנען. על פסוקים אלו כותב הרב יונתן זקס: "כאן, לראשונה, השמעת סיפור תולדות האומה נעשית חובתו של כל אחד מאזרחיה. במצווה זו, היהודים נצטוו בעצם להיות אומה של מספרי סיפורים."

הסיפור המשותף הוא מה שמכונן את הזיכרון ואת הזהות כפי שכותב הרב זקס במקום אחר: "היסטוריה היא סיפור של אירוע שקרה בזמן אחר למישהו אחר. זיכרון הוא סיפור של אירוע שקרה לי והוא חלק ממי שהנני. היסטוריה היא מידע. זיכרון, לעומת זאת, הוא חלק מזהות. זיכרון הוא עבר שהפנמתי והפכתי לחלק מזהותי. לכך מכוון מאמר חז"ל המפורסם, "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". הזיכרון המשותף קושר אותנו באחריות איש כלפי רעהו, ובגורל למען עתיד משותף ולמען עתיד ילדינו.

הסיפור המשותף הוא מה שגרם לנו לצאת בשמחת תורה למילואים ארוכים. ובימים אלו, אנחנו זוכים לכתוב ביחד, את הפרק הבא באותו סיפור מפואר.

”...דיינן”

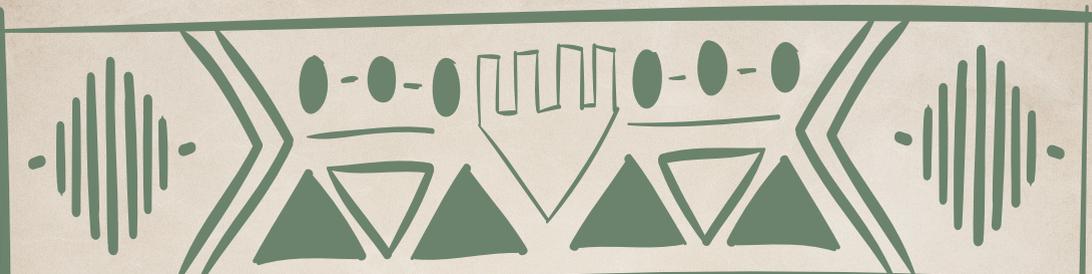
הרב בני קלמנזון
אג סבא

אני, בני קלמנזון, בן למשפחת שורדי שואה, מי שגדל ללא סבא וסבתא, ללא דוד ודודה, גיס של מיכי מרק הי"ד, דוד של פדיה מרק הי"ד, ואביו של אלחנן הי"ד, רב והיסטוריון. תחום התמחות: שואה [איך לא], - מוסר לגיבורי ישראל מסמך מקורי! מתוך הגדה שנכתבה לסדר הראשון לאחר השואה על ידי ניצולים הממתינים להעפלתם [הלא חוקית] לארץ ישראל.

דיינן 1946

- אלו פיזרנו בין הגויים ולא נתן לנו גזרות מסע צלב ראשון - דיינן.
 - אלו נתן לנו גזרות מסע צלב ראשון ולא נתן לנו גזרות מסע צלב שני - דיינן.
 - אלו נתן לנו גזרות מסע צלב שני ולא נתן לנו עלילות דם - דיינן.
 - אלו נתן לנו עלילות דם ולא נתן לנו רדיפות מסע צלב שלישי - דיינן.
 - אלו נתן לנו רדיפות מסע צלב שלישי ולא נתן לנו "אות קלון" - דיינן.
 - אלו נתן לנו "אות קלון" ולא נתן לנו גזרות "המגיפה השחורה" - דיינן.
 - אלו נתן לנו גזרות "המגיפה השחורה" ולא נתן לנו את האינקוויזיציה - דיינן.
 - אלו נתן לנו את האינקוויזיציה ולא נתן לנו את גזרות ת"ח ות"ט - דיינן.
 - אלו נתן לנו גזרות ת"ח ות"ט ולא נתן לנו שחיטות תרע"ט באוקראינה - דיינן.
 - אלו נתן לנו השחיטות באוקראינה ולא נתן לנו את היטלר - דיינן.
 - אלו נתן לנו את היטלר ולא הקימו לנו גטאות - דיינן.
 - אלו הקימו לנו גטאות ולא הקימו לנו תאי גזים וכבשנים - דיינן.
 - אלו הקימו לנו תאי גזים וכבשנים ולא התעללו בנושינו וטפינו - דיינן.
 - אלו התעללו בנושינו וטפינו ולא העבידו אותנו בפרך - דיינן.
 - אלו העבידונו בפרך ולא כלו בנו רעב - דיינן.
 - אלו כלו בנו ברעב ולא כלו בנו בכל מיני מחלות ועינויים - דיינן.
- על אחת כמה וכמה משהגיע לנו כל אלה אנו חייבים לעלות, ולהעפיל, לחסל את הגלות, לבנות את ארץ הבחירה ולהקים בה בית לנו ולבנינו עד עולם

תודה לכם ילדי ונכדי "צוות אלחנן", ושאר גיבורי ישראל, על שהפסקתם את הרצף האיום הזה בשנה זו.

אלו קרבנו לפני הר סיני, ולא נתן לנו את התורה, דיינו

רס"ן (בחי' יאיר טיקטין
מפקד פת"ן גדוד 79 אטיבה 14.

מה המשמעות של העמידה תחת ההר ללא מתן תורה?
על הפסוק "ויחן שם ישראל נגד ההר" (שמות יט, ב) כתב רש"י: "כאיש אחד בלב
אחד", בתחתית הר סיני היה פתח למציאות חדשה של אחדות ישראל, של אחדות
הלבבות, וכשמתאחדים כאיש אחד בלב אחד- דינו.
זה כבר הפך לקלישאה, אבל במלחמת חרבות ברזל אנחנו באמת לוחמים זה לצד
זה, דתיים וחילונים, קיבצונקים ועירוניים, עולים חדשים וותיקים.
הביחד הזה הוא סוד הנצחון של הצבא שלנו.
רס"ן (מיל) יאיר טיקטין, מפקד פת"ן גדוד 79 חטיבה 14
אלו, אנחנו זוכים לכתוב ביחד, את הפרק הבא באותו סיפור מפואר.

"בְּכֹל דּוֹר וָדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא
יָצָא מִמִּצְרַיִם, שְׁנֵאָמַר: וְהִנֵּדֶתָ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר,
בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה יי' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם..."

רס"ן (במיל) יאיר טיקטין
מפקד מחלקת הפינוי, לזכר 39 גטיבה 14.
(מיתוך סיפור לקראת שמואל וקראת סיום תקופת מילואים לזנה)

חיילים אהובים, סיימנו עכשיו 90 ימי מילואים ובשעה טובה יצאנו בשלום מעזה. בהגדה של פסח אנחנו אומרים "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים" ובמקרה שלנו לא צריך להתאמץ בשביל להרגיש שיצאנו ממצרים. זכינו להיות שותפים בכתיבת פרק נוסף בתנ"ך, פרק נוסף בסיפור הגדול של עם ישראל. אחת ממטרות יציאת מצרים הייתה "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך" כך שחשוב שגם אנחנו נדע איך "לספר" את הסיפור שלנו.

תקופת המילואים הייתה תקופה מאתגרת, במלחמה נפגשנו עם פצועים ולצערינו גם עם אבדות בנפש. אבל לצד זאת הייתה תחושה גדולה של "רוממות רוח", של התגלות של ערכים נעלים בחיי היום יום שלנו. אני רוצה להעלות על נס שלושה מאותם ערכים:

1. ערך הגבורה: המוכנות לחיות חיי שליחות עד כדי חירוף נפש. המוכנות לעזוב בית, משפחה, מכינה, חברים ולצאת לקצות הארץ על מנת להשיב את כבוד האדם וכבוד האומה.
2. ערך האמונה: מתוך המלחמה מתגלת אמונה גדולה. אמונה בצדקת הדרך, אמונה בקשר הבין דורי ובחיבור שלנו אל הארץ הזאת, הארץ הטובה, הארץ האחת, המעט שנותר.
3. ומעל הכל ערך הרעות, כוחו של הביחד, הרעות בשדה הקרב עולה לשירה גדולה של אחדות שסוחפת את העם כולו. ההבנה שיש לנו דעות שונות אבל אחדות בלבבות.

אני מקווה שנדע לקחת את הערכים הללו מתוך חווית המילואים שלנו ולהאיר אותם לחברה הישראלית גם בחיי האזרחות.

אן ארצ'י סרוך אמאן האר ב'מאסא אלמני', ינאולאן אארלונאן

חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא מבארי.

הסיפור היהודי כולו מושתת על החובה לזכור. זיכרון חי. זיכרון מחייב. בכל דור ודור אנו מקיימים את מצוות הפסח בליל הסדר - "והגדת לבנך". החובה לספר ביציאת מצרים, מה שמכונה "פסח דורות", ניתנה בזמן אמת, כשהעבדים שיהפכו לעם היו בעיצומו של תהליך הגאולה. זו הבנה עמוקה של רגע מכונן בזמן התרחשותו: יש לספר את הסיפור שוב ושוב כנקודת מפנה בתולדות העולם ובתולדות העם היהודי. החובה הזו היא לא משימתם של כוהנים, רבנים או מנהיגים, אלא של הפרט. על האב והאם להיות נושאי הזיכרון ולהעביר אותו לדורות הבאים.

"הזיכרון נישא תמיד על ידי אנשים חיים. הוא יוצר המשכיות בין העבר להווה ואומר למעשה שהעבר לא באמת עבר", כתב ב-1993 ההיסטוריון הצרפתי-יהודי פייר נורה. "בעזרתו אנחנו מבינים שמה שאירע בעבר משפיע על מה שאנחנו היום. לכן הוא מתפתח תמיד". בפשטות: ההיסטוריה מספרת את העבר, והזיכרון מבקש לעצב את העתיד...

מה ינבט מתוך אסון אוקטובר? איזה חידוש יתחדש אחרי שכל ההמשגות, התפיסות והאמונות שלנו התנפצו אל מול אכזריות שלא יודעת שובע? האופן שבו נעצב את זיכרון הימים הללו הוא שיכתוב למה נהפוך להיות.

אבל אנחנו, העדים של המציאות הזו, מספרי הסיפורים שלה - אנחנו שומרי הזיכרון. אנחנו אלה שנחבר את חלקי הפאזל הזה. האופן שבו נעצב את העלילה ונשמר את הסיפור בתוכנו, הוא שיכריע אם נוכל להיוולד מחדש כאומה, אומה חזקה יותר, בטוחה יותר וסולידרית יותר. לא כזו שמושגת על אימה, אלא על חוסן. באשליה שבה היינו, שכחנו שאנו שותפים ל"ברית גורל". ודאי שלא היינו בשלים לחשוב על ייעוד משותף. אחרי כ"ב בתשרי, 7 באוקטובר, שני הפרמטרים הללו לא יוכלו עוד להיזנח.

אנו שותפים לגורל אחד, אם נכחיש או לא, וחובתנו למצוא ייעוד משותף שייתן תוקף להיותנו, אם נרצה או לא. נצטרך לברר ולמצוא אותו יחד. המאבק שלנו הוא לא רק על ביטחונה של מדינת ישראל, אלא על המושג "ישראליות", על כל היופי והכוח שבו. והוא יוכל להפציע רק מתוך ההקשרים התרבותיים שנרקום בימים שיבואו.

חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא מבארי. מכפר עזה. משדרות. מאופקים. לזכור ולא לשכוח עד ליום אחרון. לא כדי להזין את הפחד - להפך, כדי לכוון את התקווה. עוד יישבו זקנים וזקנות במדשאות בארי, ורחובות העיר שדרות ימלאו ילדים וילדות משחקים. הבתים השרופים ייבצעו מחדש, הנירים ייחרשו והעגבניות ייקטפו. האיום הקיומי יוסר. זוהי לא נבואת נחמה, זוהי תוכנית עבודה.

**"ואעבור עלייך ואראך – מתבוססת בדמייך.
ואומר לך בדמייך חיי, ואומר לך בדמייך חיי"**

אייל טון

*דזניט ואלט מיניק, יאס מיניק צולי
אנא וסולא, אמאודגא עם סוסלאווה.*

נפש האדם חזקה יותר ואיתנה יותר מכפי שמוכר לנו. הטראומה שנרשמת על נימי הנפש בעקבות בהלה ואימת מוות, יכולה להפוך ולהיות עבורנו גם מנוע של צמיחה. הפסוק הנפלא של הנביא יחזקאל מתאר את הפרדוקס הזה בשפת הזהב שלו: כאשר את מתבוססת בדמייך אני בוחר לברך אותך על מה שיכול להיות גלום ברגע הנורא הזה ואומר לך - בדמייך חיי !

בימי האש הסער והדם של המלחמה עלה אור גדול מתוך העם: הגבורה, השליחות, האמונה והרעות הם נגיעות איתנות של חיים. לא נמות כי נחיה! וכמו שבאופן אישי, הצמיחה שלאחר הטראומה מעוררת מודעות עמוקה לערך החיים, להנאה מרגעים קטנים, מחזקת קשרי רעות ומשפחה ומגלה לנו כוחות פנימיים שלא היו ידועים לנו קודם. הרי שגם באופן לאומי, רק בנו תלוי הדבר, אם אנו חוויים כעת את מותה של האומה הישראלית או את תקומתה. בעוד המוות מכה בנו במלוא עוצמת נוראותו בו ברגע אנחנו מתמלאים כוחות גבורה ועוז, מסירות נפש ואהבה כנה ואנחנו קוראים על עצמנו את המילים המופלאות- עם ישראל חי!

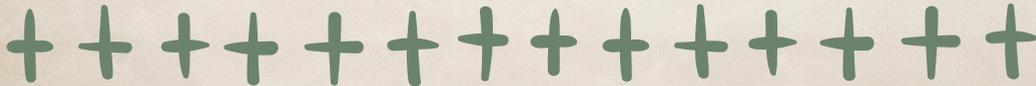
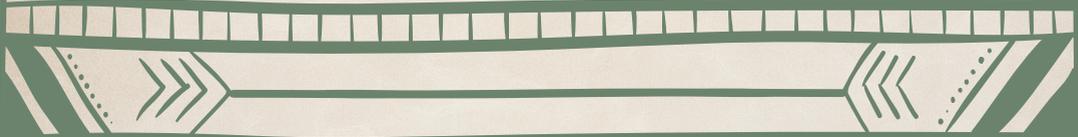

מוציא מצה

סֵכֵן (בְּמֵיל) יֵצֵרָה וּיִצְחָן סוּמָא
קִמְצִיל שׁוּמָן מִכְּסֵי כְּנַפְיָא מִקְּדִים לֵשׁ פִּקְעָ

בתחילת המילואים, המסדרון של מפקדת הנפה היה ארוך וחשוך יותר מבדרך כלל. למעשה, הכל היה ארוך וחשוך יותר. אפילו כששחררו את המפקדה, עוד לא ממש האיר. ועכשיו כבר אוכלים מצה, זכר לגאולה ההיא.

ההגיון דורש שנאכל מרור (זכר לשיעבוד), לפני המצה (זכר לגאולה). ככה זה היסטורית, ככה זה הגיוני ומסודר יותר. קודם שיעבוד, ורק אחריו גאולה. אבל הנה, אנחנו אוכלים מצה ורק אחריה מרור. האמורא רבא פוסק שבזמן הזה אכילת מצה היא מצווה מהתורה, לעומת מרור, שנשאר כמצווה דרבנן. כשיש מספיק חושך וכאב ופחד בחוץ, המצווה שאי אפשר להניח היא המצה. כדי לזכור שיש גאולה, שהיא מחכה ממש בפתח, מתגלה מבין החריצים. המרור יבוא מיד, מר ומוכר מדי, ולכן הזכרון הערב מתחיל בגאולה. עוד נזכה מקרוב לחירות ואביב, נמהר ונשיר ונחצה את הים. עכשיו מצה.

מרור

סין (במחיל) נחשון בן ארזי
מאלו מחצאים 9212 3132

למה לאכול מרור? ועוד דווקא בליל גאולתנו? למה צריכים אנו בחגיגות הגאולה לזכור את הקושי, הצער, הסבל והייסורים שהיו מנת חלקנו עד שבאה הישועה? ואולי, סיפור התורה עצמו עונה על כך. שנה וכמה חודשים בלבד אחרי היציאה ממצרים, ייזכרו העם היוצא בערגה "זכרנו את הדרך אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת האבטחים ואת הקציר ואת הבצלים ואת השומים" (במדבר יא). כדרכו של עם אופטימי, זוכרים אנו היטב את האור שהיה גם בעומק החושך. אולם עלולים אנו לשכוח את המרורות שאכלנו יחד עם אותם שומים ובצלים. וח"ו עלולים אנו עוד לטעות ולומר "הלא טוב לנו שוב מצרימה" (במדבר יד). גם לשם כך, חשוב מאוד לטעום כל שנה מעט ירק בעל מרירות, להזכיר לכולנו כמה מר היה לנו כשניסינו לרצות את המצרים, כל זמן שהתכחשנו למי שאנחנו העיקר שלא להפריע. כדאי לכוון היטב באכילת המרור, לזכור היטב את העבר, כדי שלא נזדקק לתזכורת מוחשית בצורת מרירות של ההווה. ולהתפלל, שהמרור הזה שאנו אוכלים יספיק עבור העם כולו עד לפסח הבא.

ואולי, יש גם קומות של גאולה שלא יכולנו להגיע אליהן לולא המרירות שתלמד אותנו עד כמה גדולים אנחנו. מרירות כזו שתאלץ את הטוב והמתוק שבתוכנו לפרוץ ולהאיר החוצה. הרבה יותר ממה שחשבנו שטמון בתוכנו.

כורך

צ׳יט קראַך
אלט הילאָיאַנטיק, שרייב.

"מצה זו שְׁאָנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם מַה? עַל שׁוֹם שְׁלֵא הִסְפִּיק בְּצֶקֶם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּגְאָלָם... מְרֹר זֶה שְׁאָנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוֹם מַה? עַל שׁוֹם שֶׁמָּרְרוּ הַמְּצָרִים אֶת־חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם." בליל הסדר אנחנו פותחים את הסעודה בלכרוך יחד מצה, מרור וחרוסת. החיבור הזה מבטא את העומק של מה שאנו חווים במלחמה.

המרור מסמל את המרירות והקושי של החיים, של מאות שנות עבדות במצרים, את הכאב של ההתקפה האימה שחווינו ב-7.10 ואת הקושי והפחד של שדה הקרב. המצה לעומתו, מסמלת את כח החיים שטמון בנו. המצה המקראית לא תפחה ללחם בגלל החיפזון שבו יצאנו ממצרים ושברנו את מעגל העבדות, או אולי את החפזון שבו מאות אלפי אנשים עזבו את ביתם ומיהרו להתגייס, ישבו על הרצפה בטיסות לישראל ואמרו "הנני", התארגנו למפעלי סיוע ותמיכה אדירים בחיילים הלוחמים ובמשפחות בעורף. המצה נוגעת בכח של השאיפה לחיים של חירות ושמחה ואת ההוצאה של שאיפה זו מן הכח אל הפועל.

לאחר שעברנו את המצה והמרור לחוד אנו מגיעים ל"כורך". אנחנו כורכים מצה במרור, את הכח של ההתגייסות למען החיים, עם הכאב והצער שאלו מחזיקים. אבל איך עושים את זה? כאן מגיע הסוד של החרוסת, היא שלא מוזכרת בהגדה, אבל שכולנו מחכים לה שנה שלמה.

החרוסת היא מאכל מתוק-מתוק המורכב מתפוחים, תמרים, תאנים, יין ואגוזים. בכך היא מחברת אותנו ל"שיר השירים", מגילה הנקראת בפסח ומתארת סיפור אהבה עמוק ומיוחד, המתקיים בפרדסים, בכרמים ובשדות, ובו מוזכרים כל הפירות הללו. בכך מגלה לנו החרוסת את הסוד הידוע - שאהבה היא התרופה לכל מכאוב.

בליל הסדר אנחנו משתמשים בחרוסת כדי להדביק את המרור למצה ולהמתיק את טעמו. כך ממש עלינו לעשות גם בתקופה הנוכחית. להמתיק את הקושי ואת הכאב שהיא מחזיקה בעזרת ההזכרות בכמה אנחנו אוהבים את הארץ שלנו, את טבעה המיוחד, את פירותיה המתוקים, את הנשים והאנשים החיים עליה. מתיקות האהבה תסייע לנו להתמודד עם המרירות והקושי, ולהוציא את עצמנו, שוב, גם הפעם, לחיים טובים של חופש ושמחה בארצנו.

כרוכים יהדין

נאאל אינסון

61505, מתוך קלומה (606) שנגב באן יונס.

אחדות בתוך צה"ל זה לא רק דיבוק החברים אלא גם תפיסה אסטרטגית שלא הייתה כמוה במלחמות קודמות. שיתוף הפעולה בין החילות השונים הוא ברמה שלא נראתה פה בעבר. חיל רגלים שמדבר ישירות עם מסוקים, בשילוב טנקים, תותחנים, חיל הים, תצפיות ומודיעין מיידי. אני כותב רק דברים שכבר מפורסמים. התחלנו להרגיש זאת כבר בתרגילי השנה האחרונה כשבתרגילים התאמנו על שיתופי פעולה שלא הכרנו בעבר, וכעת זה בא לידי ביטוי עוצמתי. מפקדים זורקים הצידה ענייני אגו ומנסים כמה שיותר לסייע ליחידות אחרות וזרועות אחרות בתוך הצבא. וככה, החייל בשטח פשוט רואה בעיניים איך הוא נתמך בצורה הכי ישירה שיש מהטייס שמעליו, הטנקיסט שנמצא ממש לצידו, והתותחן שמאחוריו. זה נותן עוצמה וביטחון ומביא לתוצאות בלתי רגילות. אם כן, רוח האחדות שיש בתוך הצבא, באה לידי ביטוי גם בשינוי אסטרטגי בהתנהלות של צה"ל.

סיפר לי אח שלי מהצוות בזו הלשון: אתה יודע, בהפגנות בתל אביב אני לא רק הפגנתי עם שלט. אני ממש חיפשתי את המפגינים מהצד השני כדי לריב איתם. ועכשיו אני קולט שכל האנשים האלו, אוהדי בית"ר שפשוט חיפשתי להילחם בהם, אז הם מפעילי הדיניין הכי גברים והכי אמיצים במדינת ישראל... ואתה יודע, אני פשוט לא מאמין שהאחים האלה הם אלו שרציתי להילחם בהם. אני פשוט לא מאמין שהיינו בסרט הזה.

עכשיו, אני לא אומר בואו נתעלם מחילוקי הדעות שלנו. אנחנו חושבים אחרת ויש גם קווי מחלוקת עמוקים מאוד. אחלה. אבל נקודת המוצא חייבת להיות שזה ויכוח בתוך משפחה. משפחה שכמה שלפעמים קשה ומעצבן יחד, בסוף אנחנו אחים ואחיות. באמת. כשזו תהיה נקודת המוצא הוויכוח יראה אחרת.

מלחמות חושפות אמיתות גדולות מאוד על החיים. למשל יש פה מלא שאומרים שפתאום הם גילו כמה עמוקה היא האהבה שלהם לבת זוגם. או אנשים שהבינו פה שהעבודה שלהם הורגת אותם והם חייבים לעזוב. המלחמה מקלפת מאיתנו שכבות שכבות והרבה אמיתות עמוקות נחשפות. וגם זה נחשף: העם שלנו חזק, ואנחנו משפחה.

בכברת האדמה הזאת בכנען אנחנו מבינים אחד את השני כמו שאף אחד לא יבין אותנו בשום מקום אחר בעולם. אלה האחים שלי, אלה האחים. וכשנצא מפה, אנחנו פשוט לא ניתן לחזור אחורה לסרט הזה שהיינו בו. לא ניתן. אתם שומעים?! לא בשביל זה נהרגים פה.

ומי שמנסה כבר עכשיו לחזור ליום שלפני, לשפה שלפני, אני פשוט מבקש שיבוא יום אחד לכאן. אפשר אפילו רק לגבול. שיבוא ויראה משפחה עם אחים ואחיות מתל אביב, בית אל, אופקים, גניגר, חיפה וקצרין. צוחקים יחד, נלחמים יחד, דומעים יחד. תפסיקו רק ליום אחד לבלבל ת'מוח ולזרוע פילוג בטוויטר או בטלגרם. שבו איתנו, קחו קפה שחור כמו הלילה ותרגישו לבד את האמת הגדולה הזאת.

וכאן אני שוב מבקש את מה שרבים ביקשו כבר לפני. אנחנו, מאות אלפי מילואימניקים, וכל מי שמחכה להם בבית, מבקשים, ממש מתחננים: להרבות כמה שיותר בערבות הדדית ואחדות. גם במעשים וגם בדיבורים. הרוח הבלתי רגילה שאנחנו רואים כעת היא מנוע רב עוצמה לניצחון. רוב מוחלט של הציבור כבר שם. שינינו תדר. מתחילים מבראשית. ערבות הדדית בעם, נותנת כוח לערבות ההדדית בצבא, מובילה לניצחון ובונה פה את הקומה הבאה שכולנו מחכים לה.

שולחן ערוך

סמ"ר (במילין) צדיאל סרץ
ללאני 5033

ימ"ח בדרום. אווירה עצובה של תחילת המלחמה. עדיין כולם בחוסר וודאות, ישיגו שליטה בקיבוצי העוטף? צה"ל יצליח לשחרר חלק מהמטופלים? ועוד שאלות שמכבידות על כולנו.

לפתע, מגיעים אנשים מתוקים שרוצים לפנק אותנו עם אוכל טוב ודי ג'יי שיעשה שמח והחיוך חוזר קצת לפנים.

ואז מגיע אחד החבר'ה עם פרצוף כאוב אומר: "חבר'ה לא שייך השמח הזה. אנשים פה באבל..". והאירוע קופל.

מבחינתי זאת היתה שאלה מה היה הדבר הנכון באותו רגע אבל ככל שהזמן עבר, לכולם היה ברור שצריך להמשיך הלאה ופעם בכמה ימים היה לנו "שולחן ערוך" שלא מבייש את ליל הסדר.

מה זה אומר עלינו? ששכחנו את מה שקרה? שזה כבר לא כואב לנו? בעיניי "שולחן ערוך" מסמל לנו את החשיבות לשמוח ולראות את הטוב על אף הקושי. אחרי המרור שאכלנו לפני רגע כדי לזכור את הקושי, נזכור את הניסים והדברים הטובים שמאירים את חיינו ובכך נמשיך להאיר בכל הכוח את חייהם של הנופלים. להנציח בדרך של חיים.

צפון ברך

"נוֹדָה לְךָ יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲמָתָה, וְעַל שֶׁהוֹצַאתָנוּ יְיָ אֱ-לֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִבֵּית עַבְדִּים... וְעַל אֲכִילַת מִזֵּן שְׂאֵתָה יְיָ וּמִסְרָגִים אוֹתָנוּ תָּמִיד, בְּכֹל יוֹם וּבְכֹל עֵת וּבְכֹל שְׁעָה."

רס"ן (זמון) יאיר טיקטין
מסקד טג"ן 79 אטיבה 14.

ההגדה של פסח מלמדת אותנו את החשיבות הגדולה ביכולת להגיד - 'תודה'. ההבנה ש"גם בשעות החשוכות של הלילה, תמיד יהיה כוכב קטן שיאיר לך, את עצמך את הדרך הביתה". אבל לעיתים על מנת לראות את הטוב יש להרים את המבט ולהביט אל עבר האופק. כפי שכתב יהודה עמיחי בשירו "ניסים" - "מִךְחוֹק כֹּל דָּבָר נִרְאֶה נֶס, אֲבָל מִקְרֹב גַּם נֶס לֹא נִרְאֶה כֵּן. אֲפֹלוּ מִי שֶׁעָבַר בְּיָם-סוּף בְּבִקְיַעַת הַיָּם, נִרְאֶה רַק אֶת הַגַּב הַמְזִיעַ שֶׁל הַהוֹלֵךְ לִפְנֵינוּ..."

דברים אלו מתכתבים עם המדרש (שמות רבה כד, א) שעוסק בכך שגם בקריעת ים סוף, היו מבני ישראל כאלה שבמקום לראות את הנס הגדול היו עסוקים בלהסתכל רק על הטיט שברצפה:

"אלא כיוון שירדו לתוך הים, היה מלא טיט, שהיה עד עכשיו לח מן המים והיה בו כמין טיט, שנאמר: 'דרכת בים סוסיך, חמר מים רבים'. והיה אומר ראובן לשמעון: במצרים - טיט ובים - טיט. במצרים - בחמר ובלבנים, ובים חמר מים רבים. שנאמר: 'וימרו על ים בים סוף'."

עלינו ללמוד מתוך ההגדה של פסח איך להרים את המבט מ"הטיט" ו"אבק היום-יום של הדרך", ולהביט לעבר "הסיפור הגדול" של עם ישראל. איך להרים את העיניים ולהודות על כך שאנחנו גרים במדינה יהודית ריבונית. להרים את המבט ולדעת להודות על הזכות לשרת בצבא הגנה לישראל, ומתוך כל להגיד בפה מלא-הללויה.

כוס של אליהו הנביא

אל"מ אורי ארין,
סמ"ט 551 (א"י 1981)

אפשר להבין את מנהג פתיחת הדלת לאליהו בתוך ההקשר הרחב שההגדה עושה עם מוטיב ה'פתח'. משני צידי הפתח על משקופי הדלת צוו בני ישראל לסמן בדם: ועבר ה', לנגף את-מצרים, וראה את-הדם על-המשקוף, ועל שתי המזוזות; ופסח ה', על-הפתח.

בלחימה בצפון הרצועה התייחסנו אל הפתח כאל שטח השמדה, האויב ניצל את התורפה שבפתחים וממלכד אותם. לפיכך התרגולת המקצועית קובעת שאין להכנס מהדלתות אלא ליצור פתחים חדשים (באמצעות ירי טנק, נגיחת D9, ירי מטדור, מסגרת פריצה וכו'). זו התחבולה שמתגברת על התורפה של הדלת. האם התיאור המקראי של סימון הפתחים בדם הוא שריד היסטורי לפעולה צבאית עלומה שהתנ"ך לא סיפר לנו עליה (פעולת קומנדו שתכליתה היתה לחסל את שרשרת הפיקוד המצרית - הבכורות)? אולי. האם פתיחת הדלת לאליהו היא שריד היסטורי לתקופה שבה יהודים חיו בגלות וחששו מעלילות דם ולכן היו צריכים לשלוח שומר מחוץ לדלת בזמן אמירת "שפוך חמתך"? אולי. אני לא יודע.

מה שאני כן יודע זה שהמשבר הגדול שפקד אותנו בל לאוקטובר הוא גם פתח לתקווה. פתח שמטיל עלינו אחריות רבה. והלוואי שנהיה ראויים.

נאוי בן ארי
מ"מ 551 (א"י 1981)

אינני חייל או חיילת, אני בסך הכל אמה של ארבעה בנים שמשתתפים במלחמה, כאם, החוויה המרכזית שלי במלחמה זו הייתה חרדה עמוקה. פחד מחדשות רעות, 5:50: "הותר לפרסום", פחד מחדשות הערב, פחד והלמות הלב מכל דפיקה בדלת. ותפילה מעומק לבי שישובו כולם בשלום. בראשית המלחמה לא הייתה לנו שום אפשרות להתקשר אליהם, לשמוע את קולם או לכתוב אליהם מכתבים. עד שהגיעו אליהו הנביא.

אליהו הנביא של חטיבה 55 מורכב משתי דמויות: אליהו פאסין מהחפ"ק, (שימו לב, כדי שנבין מיד מי הוא - שמו אליהו). ואבא של אחד המגויסים, אזרח שהתנדב להיות אליהו של החיילים ומשפחותיהם. אליהו הנביא שלנו היה מנהל בנק מזרחי טפחות ברחוב חזון איש בבני ברק. אב לבן ששירת בחפ"ק. שמו של אליהו הנביא של חטיבה 55 הוא: גידי זילברשלאג.

מרגע שקיבלתי את ההודעות מחפ"ק שהיה בהן שיתוף פעולה הדוק בין שני האליהו שלנו, השתנה מצבי. קבלנו כל ערב הודעה משמחת על שלומם של החיילים, יכולנו סוף סוף לשלוח להם כל יום מכתב. גידי צרף את כתובת המייל שלו, כתובת הבית, ומספר הטלפון, כך שיכולנו לשמור דרכו על קשר עם ילדינו. גידי הדפיס את המכתבים, הכניס למעטפה ודאג שהחיילים יקבלו, כך לפחות יכולתי להרגיש תורמת, מעט מזעיר, למורל החיילים בחבילות ומכתבים (גידי דאג שיהיה מי שיקבל את החבילות שלנו בצפון, בדרום ובמרכז, ויעביר אליו). שלחתי לבני - שיר של יום. וכך ערב ערב כשבני נלחמו בחאן יונס, נפתחו חדרי ליבי, נפתחה בביתנו הדלת ושני האליהו נכנסו ושלחו לנו פיסות שלום מתוקות. תודה לגידי ולאליהו!!!

עֵינֵי קְרֵאֵי אֵלֵי הַמַּלְאָכִים

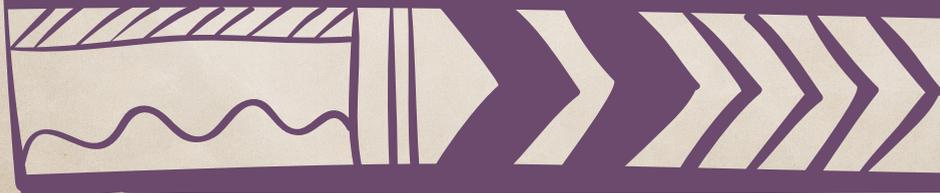
כוס מרים הוא מנהג שהתחדש בשנים האחרונות, של מילוי ושתייית כוס מים חיים לכבודה של מרים הנביאה, במקביל לכוס אליהו הנביא. בכך אנחנו נותנים מקום לגבורת הנשים בסיפור יציאת מצרים ובסיפור חיינו היום, כפי שהדגימה בחייה מרים הנביאה.

על פי המורשת מרים הנביאה היתה אחת משתי המיילדות שסירבו לדרישת פרעה להמית את התינוקות עם לידתם. פרשנים מספרים כי היא גם זו ששכנעה את בני ישראל להמשיך וללדת, למרות הגזירות הקשות, בשל ערך החיים עצמם ואמונה בטוב שיגיע בסוף. בכך מרים היא אות ובשורה לכל הנשים המופלאות שהתחננו, לפעמים בבסיס ולפעמים תוך שהן יודעות שהאיש שלהם יצא מהחטונה לשדה הקרב. נדים שילדו בתקופה הזו, לפעמים לבד, נשים שהחזיקו לבד את המשפחה כולה במציאות הבלתי אפשרית הזו, נתנו לילדים יציבות ואהבה, מתוך אמונה בעתיד טוב ומחייה.

מרים היתה גם זו שקיבלה עצמה לשמור על משה התינוק, כשהוא מטלטל בתיבה ביאור הסוער, ובתושייה רבה הצילה את חייו. בכך היא מצטרפת לשורת הלוחמות שלנו, שקיבלו על עצמן משימה של שמירת החיים של האזרחים והאזרחיות. התצפיתניות באשר הן, ששמרו והתריעו על המצב, הלוחמות בתפקידים השונים, הרופאות והחובשות, וכל אלפי הנשים ששמו עצמן בלב הסכנה על מנת להציל חיים.

כל שנות נדודי ישראל במדבר, עם מרים הנביאה בתוכם, התגלגלה אחריהם באר מים חיים, ממנה שתו העם - הרי היא "באר מרים" (שעל פי האגדה התגלגלה היו לכנרת). הדאגה לצרכים החיוניים של העם מתקשרת לפעילות המתמדת של כלל הנשים בעורף, שמצליחות בדרך לא דרך להחזיק שגרה, לתחזק מקומות עבודה, להניע את הכלכלה, לאפשר שאחרי שננצח יהיה מקום טוב לחזור אליו.

יציאת מצרים מסתיימת בקריעת ים סוף, נצחון מוחץ על הצבא המצרי שטבע בים, בעוד אנחנו עוברים בתוכו בבטחה. ברגע המרומם הזה הובילה מרים את כלל הנשים בתופים ובמחולות, לחגוג את סיום המערכה ואת נצחון החיים. "וַתִּקַּח מִרְיָם הַנְּבִיאָה אֲחוֹת אַהֲרֹן אֶת-הַתֵּף בְּיָדָהּ וַתִּצְאֵן כָּל-הַנְּשִׂים אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים וּבְמַחֲלֹת: וַתַּעַן לָהֶם מִרְיָם שִׁירוּ לַיהוָה כִּי-גָאֵה גָאָה סוֹס וָרֶכֶב וְרָמָה בְּיָם". יהי רצון וכולנו, נשים וגברים, זקנים וטף נזכה לרקוד ולהודות יחד, כשנחגוג את נצחוננו ואת סיום המלחמה.

הלל

"אלו פינו מלא שירח פים, ולשוננו רנה בהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי הקיע, ועינינו מאירות כשמש וכנהם, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלנו קלות כאילות - אין אנחנו מספיקים להודות לך, יהנה אלהינו ואלהי אבותינו, ולברך, את שמך על אחת, מאלה, אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים, הטובות שעשית עם אבותינו ועמנו."

אילן איזן

697 3132, ט"ז שבט ה'תשנ"ג. גא. תל אביב, מחלקת ארגון אגודת ישראל.
אילן איזן אג. אג. רגלו במחלק פוליוא מנצחית 22 בני אגון.

אני חי היום - רק בזכותכם.
אחרי הפיצוץ, ואחרי שהבניין קרס הרגשתי שאני נע בין החיים לבין המוות, כמו שאנחנו אומרם בהלל בהגדה של פסח "אפוני חבלי מוות ומצרי שאול מצאני".
היום אני חי, ברוך השם, בלי שתי רגליים אבל חסון ובריא.
הנס הזה הוא בזכות הרבה אנשים שלהם צריך להוכיר תודה.
כוחות החילוץ המדהימים, וחיילים שפינו את הציר, וחיילים שפתחו "זיג" וחיפּו. סוללת תותחנים שנתנה אש לחילוץ, חיל האוויר, המשלט והיב"א. יחידות האספקה שתיספקו.
ההמונים שהתפללו לרופאתי, צוות הרופאים בבתי החולים, והמתנדבים הרבים שמגיעים עד היום לבית החולים, והמשפחה שלי שנמצאת בעורף ונותנת לי כוח.
כל אחד מאותם אלפי ישראלים הם חוליה בנס הזה שקרה לי.
וגם אם פינו יהיה מלא שירה כים אני לא אוכל להספיק להודות לכל אחד ואחד מהם.
כי חילצת נפשי ממוות את עיני מן דמעה את רגלי מדחי, אתהלך לפני ה' בארצות החיים".

כס"ן (חיל) צור כחמים

מנאני אוטס טייסג' ציבורי המדברי, גא. תל אביב

מרבית האימונים שלנו בלילה, רוב החילוצים בשגרה עשיתי בחשיכה, מעדיפים לילות ללא ירח-שלא נתגלה, כך שצלליות הפצועים דרך האמר"ל דיי דומות.
הפעם זה שונה, המלחמה מוארת, משקפי המגן שלי שקופות, העיניים מדברות לבד, מספיק מבט להעביר מסר, הצלליות התחלפו בדמויות והעיניים קולטות הכל. כבר לא חשוך הכל מואר.
כניסה הראשונה לתוך עזה בבוקר. בקשר מתחיל בלאגן, הקברניט מתדרך, מנמיכים לגובה צמרות העצים, המכונאי המוטס מסדר אלונקות לשלוחף, 669 מכינים מנת דם ואני מסתכל לבחוף. חולפים מעל שטחי כינוס, חיילים שמתחתנו מסתכלים. זה כל כך נמוך, המבטים מצטלבים יש בנינו הבנה לאן אנחנו טסים - אני משנה 'מוד'. רימון עשן כחול, נוחתים. מושכים את האלונקות, סוגר את הדלת, מדווח וממריאים. אני מול הפצוע, עין ימין שלו פקוחה והוא מביט בי, הראש שלו מלא דם, חסמי עורקים על הרגלים, ריח חריף של דם חרוך, הוא סובל. הרופא מחבר לו מסכת חמצן ומנת דם. הוא בהכרה, אני אומר לו 'בדרך לסרוקה תהיה חזק' והעין שלו עונה לי שהוא הבין.
ואני מרגיש שהעיניים שלו מודות ומאירות כשמש וכירח

נרצה

"חסל סידור פסח בהלכתו, ככל משפטו וחקתו.
כאשר זכינו לסדר אותו, פן נזכה לעשותו.
זך שוכן מעונה, קומם קהל עדת מי מנה.
בקרוב נהל נטעי כנה, פדוים לציון ברנה.
לשנה הבאה בירושלים הבנויה!"

רס"א למנה הוט
מכ"א מר"א - אינאז.

פיוט "חסל סידור פסח" משקף את שני הפנים של ליל הסדר כולו: הבית הראשון מבטא את השמחה על ההצלחה ביישום הפרוצדורה המסובכת ורבת הפרטים של הלכות הפסח. בבית השני עולה זיכרון מטרת הלילה וכוונתו לייצר הפעלה מודרכת של רגש השעבוד והחירות, של תקווה ורצון לחזור לארץ ישראל ולבית המקדש, של זיכרון העבר ושל תקווה לעתיד.

מעט אחרי תחילת המלחמה חזרתי בגיל 53 לשירות מילואים, והצטרפתי כאיש הרבנות הצבאית ליחידת ר"מ 2 באיכילוב. יחידת ר"מ 2 היא עולם חדש עבורי. עשרות חיילים וחיילות שעוסקים יום ולילה בטיפול בחיילים הפצועים במשך האישפוז ובתחילת השיקום. קבלת הפצועים ועבודה מול המשפחות - ההודעה הראשונית, אירוח המשפחות ודאגה להם, ציוד בסיסי וגם רחב יותר לחיילים; תיאום הטיפול וההשגחה בין החיילים והצבא ובין בית החולים, ופעילויות רווחה ומורל לפצועים. בצד כל אלה - תמיכה רגשית ונפשית, ותמיכה רפואית ולוגיסטית. החיילים והחיילות יוצרים קשר אישי ומלווים את החיילים ברגישות וחמלה, מבקרים אותם ולומדים להכיר כל אתגר וכל קושי. השמחה שאפשר לראות כשפצוע שהגיע מחוסר הכרה ואושפז בטיפול נמרץ עובר בשעה טובה במצב קל לשיקום היא שמחה אמיתית, מן הלב ומהנשמה.

כמו הפיוט, גם יחידות הקישור הרפואיות בבתי החולים, משלבות את הירידה לפרטי פרטים בטיפול בחיילים ובתיאום עם המערכת האזרחית, ובצידה הטיפול הריגשי והתומך, הליווי והתקווה להחלמה טובה ולשיקום.

לשנה הבאה בירושלים הבנויה!

"אחד מי יודע?"

סא"ל אור ספֿערי
מג"ז "2318" 8112, 8168, 679.

יום העצמאות ה-50, 'מופע פעמוני היובל' נדמה לי שקראו לזה, והארץ סוערת סביב הריקוד של להקת בת שבע ואוהד נהרין 'אחד מי יודע'. משהו עם הלבוש של הרקדנים, או היעדרו? בכל אופן בתגובה לדרישה לשנות את התלבושות החליטו הרקדנים לא לעלות, המופע בוטל ובשולי חגיגות היובל למדינת ישראל סוער ויכוח סביב דמותה של המדינה, אפיה וצביונה. אני הייתי אז בן 18, מדריך בשנת שירות בנוער העובד והלומד, וחשבתי שזה ויכוח שצריך לנצח אותו, לעתים חשבתי שזה ויכוח שאני וחברי הולכים להפסיד בו, אבל כך או כך תפסתי את העניין במושגים של צדדים ניצים שניצחון האחד בהכרח משמעו הפסד של האחר. זה היה אז די הגיוני ביחס לגיל ולשנים הקשות ההן כאשר הלכי הרוח היו סוערים ומקוטבים ממילא, על רקע תהליך אוסלו ורצח רבין.

כיום, חצי יובל מאוחר יותר ובוודאי שבתקופה זו, נראה שהגיע הזמן לעבור שלב ביחס לאיך אנחנו תופסים את המחלוקות שמעסיקות אותנו ובכלל את מדינת ישראל. ואולי זה אחד הדברים החשובים שהתחדדו לנו בחודשים האחרונים תוך כדי מלחמה ושירות משותף ארוך ואינטנסיבי, וכן גם על רקע השנה הסוערת שקדמה למלחמה. למדנו על בשרנו שאנחנו לא עתידים להיות אותו הדבר, החברה הישראלית הייתה ותישאר מגוונת ורוויה במתחים, חלקם מתחים חריפים ביותר. יש כאן כמה וכמה מוקדי כוח ותפיסות עולם, ואף אחד מהם לא עתיד להיעלם או לוותר על הנכסים החיוניים שלו. לכן שאלת המפתח היא האם על אף הפערים ביננו נצליח להציב לעצמנו יעדים משותפים ולשתף פעולה על מנת להשיגם.

במלחמה גילינו שאנחנו עושים את זה מצוין, אני מקווה שניקח את הניסיון הזה אתנו גם ליום שאחרי, ולתחומים נוספים.

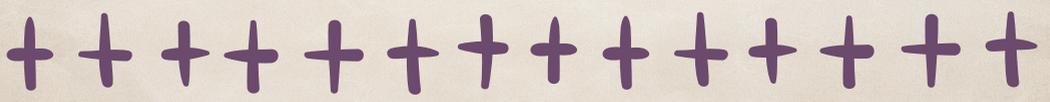
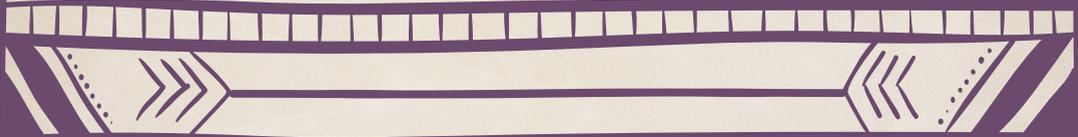
”נְאֻתָא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא...”

חַד גְּדִיָּא

סוּחַ אֵילֶשֶׁב נַזִּיק
מִסִּיק מְאִיק, אֶמֶר צְבֻנָה 7643.

איך גדי אחד קטן פותח שרשרת אירועים שמצריכה התערבות אלוקית? אני בטוח שכשאבא קנה את הגדי בשני זוזים הוא לא דמיין עד היכן העסק יתגלגל. איך דברים החמירו עד כדי כך? כך גם במלחמה, כצופה מן הצד בהשתלשלות האירועים, לא יכולתי לחדול מלהשתאות, כל פעם מחדש, כל שבוע מחדש. איך החלטות של בודדים בחצר האחורית שלנו החלו רצף אירועים שמטריף את העולם; איך המלחמה מתקדמת ומתפתחת, שלב אחר שלב, מפתיעה אותך כל פעם מחדש. כשאתה קורא ספר היסטוריה, כל מהלך נראה ברור ביחס לנסיבות שהובילו אליו. אבל המלחמה שלנו התבררה כממלכת אי הודאות.

אנחנו כאן בסיום ההגדה, עוד לא הגענו לסיום המלחמה. אף על פי כן, זה זמן טוב להסתכל אחורה ולחשוב על התהליך שעברנו, על תוצאותיו הבלתי צפויות - גם בלילה האחרון וגם בחצי השנה מאז שמחת תורה. מה היה המקום של אלוקים בכל זה? ובכלל, מי היינו אז, ומי אנחנו היום?

לשנה הבאה בירושלים הבנויה!

בתפילה להצלחת כל חיילי צה"ל!
להחזרת כל המפונים,
לרפואת כל הפצועים,
ולחשבת כל החטופים!

תפילה לשלום חיילי צה"ל

מי שפרכת אבותינו

אברהם יצחק ויעקב,

הוא יברך את חיילי צבא התגנה לישראל

העומדים על משמר ארצנו וערי אלהינו,

מגבול תלבוזן ועד מדבר מצרים,

ומן הים הגדול עד לבוא הערבה

ביבשה באויר באויר ובים.

תן א-דוני את אויבנו

הקמים עלינו נגפים לפניהם!

הקדוש ברוך ישמר ויציל את חיילינו

מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה,

וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם.

ידבר שונאינו תחתיהם,

ויעטרום בכתר ישועה ובעטרת נצחון.

ויקיים בהם הכתוב:

"כי א-דוני א-לחיקם החלך עמכם,

להלחם לכם

עם אויביכם להושיע אתכם."

ונאמר: "אמן".